

DOMINICÆ III.

POST TRINITATIS

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-
numq; aliquot decisione, ad uberiorem textûs cum opus
est, explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Q U A M
In Regia Aboënsi Academia,

P R E S I D E S

ÆSCHILLO PETRÆ O.
S.S. Theologiæ Doctore & Episcopo Aboënsi,

*Examini subicit in Auditorio Majori horis solitis
Ad diem 6. Maji Anni 1656*

SIGFRIDUS LAURENTII Bircklænius
Lojo - Finlandus.

Lyra in hunc locum

Quæ sit gratia, quam confert humilibus subditis, ut quo magis humiliati fuerint propter ipsum tempore certaminis: eò gloriosius exalcentur tempore retributionis: humilitatem dicimus: vel quando aliquis pro abluendis peccatis incipit salubriter atteri, vel quando spontanea mentis devotione perfectiores Deo & hominibus humiliantur. Vel quando contra persecutores per patientiæ virtutem invictus animus armatur.

Idem in hunc locum.

Diabolus in pace subdolos: in persecutione violentus, contra quem animus debet tantum esse paratus ad resistendum, quantum paratus est ille ad impugnandum.

A B O Æ

Impressa à PETRO Hanson/ Acad. Typog.

*Generosus, Nobilissimis, maximeq; strenuis & magna-
nimis VIRIS*

**Dn. ERICO Ciustra/ Hæredita-
rio in Målkåla & Domino in Pullola/ equestri Majori
celeberrimo Patrono ac Promototi suo magno quouis of-
ficiorum genere & obſervantiæ cultu æternum
devenendo,**

**Dn. AXELIO Ciuſtra/ Hæredi-
tario in Målkåla & Domino in Pullola/ pedestris Ex-
ercitus benè constituto Capiteo, virtute bellica Excellentissi-
mo, item Promotori suo, ingenti animi fervore obſervando.**

**Dn. CAROLO Rennefeldt / Rei
militaris peritissimo, Fautori suo, summo studio
& obſervantia colendo,**

NEC NON

Reverendis, humanitate, pietate & doctrina conspicuis Viris:

**DN. SVENONI TORCHILLI, Pastori in Lojo
meritissimo & districtus Nylandensis præposito attentiss:
Mecænati suo propensissimo.**

**DN. JACOBO PETRI wichtiensium Pastori vi-
gilantiss: favitori suo certissimo,**

UT ET

Humanitate & præstantia integerrimo Viro,

**DN. CAROLO PETRI in Jacova, Ecclesiæ Lojoensis
Oeconomo fideliss: amico & vicino suo per dilecto.**

**Dn. Patronis Mecænatibus & benefactoribus meis propensissimis; sacrum hocce exerciti-
um in suæ ulterioris promotionis spem, tum in debitæ gratitudinis, obſervantiæq;
tesseram summa animi reverentia humilimè & officiosè dedicat & offert.**

*Sigfridus L. Bircklenius
Respondens.*

MEDITATIO S. EPISTOLÆ
DOMINICA III. POST
TRINITATIS,

In Sanctæ & summæ Laudandæ Trinitatis, Patris, filii
& Spiritus Sancti nomine.

BEATUS ille vir, quem castigas Jah, & quem ex lege tua doces. Ad præstandum quietem ei à diebus adversitatis, dum foditur improbo fovea. Non enim deserit Jehova populum suum, & possessionem suam non derelinquit, Sed usq; ad justitiam reversurum est iudicium & post illud omnes recti corde. Psal. 94. v. 12. 13. 14. 15. Beatum prædicat Psalmista illum, quem Dominus corripit & castigat, per suam legem docet. Non beatum dicit S. Psalmista illum, cujus filij crescunt in juventute sua ut plantæ, & cujus filiæ ut palatia sunt, cujus promptuaria plena eructantia victualia multa, cujus oves pariunt mille in prædijs, cujus boves multum operis efficiunt, apud quem non auditur damnum vel infortunium & quærela in plateis ejus; Hunc virum cui talia eveniunt, Psal. 144. v. 12. seq. non prædicat beatum, sed quem Deus castigat, & quem docet per suam legem. Duo refert Psalmista quæ faciunt hominem beatum, quorum unum est, diuina correptio & castigatio per morbos, paupertatem, captivitatem, aliave incommoda, Alterum est, informatio Dei per legem suam, ut disca-

mus rectè sentire de calamitatibus & cruce, quod habeant magnam utilitatem & proficiuntur ex paterno Dei corde, non volente nos perdere, sed meliores reddere. Mox exponit commoda ex hac correptione, videlicet ut patientiam habeamus cum res sunt adversæ, & interea dum impio fovea paratur, ut simus æquo animo, ferentes impios & eorum fortunam, donec illius instat ruina. Hæc autem impiorum felicitas multum pios vexat & scandalizat, qui verò ex verbo Dei informatus est de illorum lubrico statu, ille vincit omnia placatè & placidè perfert. Hoc etiam docetur in textu jam explicando.

O Remus a. D E U M ut hanc Epistolam ita meditari queamus, ut cedat in nominis Divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinae, & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in aeternam beatitudinem, dicamus igitur Pater noster &c.

TEXTUS 1. Pet. 5.

Humiliemini igitur sub potenti manu Dei, ut vos extollat cum erit oportunum. Omni cura vestra coniecta in illum: nam illi cura est de vobis. Sobrii estote, vigilate, quoniam adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens obambulat, quærens quem devoret. Cui resistite, solidi fide, scientes easdem afflictiones, vestra quæ in mundo est fraternitati, consummari. Sed Deus omnis gratiæ, qui vocavit nos ad aeternam suam gloriam per Christum Jesum, parumper afflictos, idem restauret vos, fulciat, roboret, stabiliat. Ipsi gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

Instituit Apostolus seriam adhortationem ad peculiarem quandam virtutem, videlicet ut humilient se sub potenti manu Dei, Promittit inde hoc futurum commodum, quod Deus sit exaltaturus eos suo tempore, iusto & oportuno tempore. Mox aliam instituit adhortationem de abiicienda cura in Dominum & quidem omni cura de quavis re, addit rationem, quod Deus habet nostram curam. Præterea tertiam admonitionem subjungit, ad temperantiam & vigilantiam, cujus adhortationis hanc dicit esse causam, quod eorum hostis diabolus circumeat, ut rugiens Leo, & quærat quem devoret. Huic verò resistendum esse monet firma fides. Refert etiam hunc esse statum fratrum eorum in mundo non aliam esse illorum fortunam, habent etiam socios tribulationum & vexationum, non soli patiuntur. Tandem concludit lectionem hanc Epistolicam voto & precatione, ut Deus, à quo omnis gratia, qui etiam eos vocavit ad æternam suam gloriam in Christo Jesu, perficiat eos qui exiguo tempore patiuntur, fulciat eos, confirmet & roboret eos. Huic, inquit, sit gloria & potentia in æternum Amen. Admonemur primi præcepti, ut discamus veram humilitatem, ut humiliemus nos sub potenti manu Dei, ut nos extollat suo tempore. Omnis etiam cura reiicienda in Dominum, non serviendum mammonæ. Commendatur etiam necessitas orandi: ne nos inducas in tentationem, Sed libera nos à malo. Quam necessarium orare manè & vesperi. Sanctus tuus Angelus sit mecum, ne hostis ille nequam aliquid in me reperiat vel contra me prævaleat.

PARTES.

1. *De adhortatione Apostolica ad peculiare quasdam virtutes.*
2. *De pio Apostoli voto & precatone ad Deum pro suis auditoribus.*

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter, & simpliciter tractare constituimus. *Omnipotens & æternus Deus, pater noster cælestis dilectissimus nobis omnibus benedicat, cunctaq; utiliter & fructuose cedere faciat.*

P R I M A P A R S,

In quâ meditamur :

I. Auditorum Apostoli

commendationem. Commendat Apostolus suos auditores, non multis laudibus eos efferendo, sed intricato laudandi genere, dum vocat eos charissimos & dilectissimos, quasi dicat; vos ita gessistis erga me, ita recepistis me meamq; doctrinam, ita in illa perseverastis & in amore mei, ut meritò didicerim optimum vestrum erga me affectum, quod haudquaquam mihi malè cupiatis, meritò itaq; vos voco meos charissimos & dilectissimos.

L. C. Pulcherrima laus est auditorum quod vocantur à suis doctoribus, dilecti, amati, optati auditores. In id itaq; incumbunt boni auditores, ut quas eundq; occasione declarant suam erga suos doctores benevolentiam. Ita monet Salomon Prov. 3. v. 9, 10. Valè déplacuit Deo populi Israelitici liberalitas & munificentia, contribuendo ad adificationem & structuram Tabernaculi.

Tabernaculi necessaria, utiq; non displicet ei, sed sum-
moperè placet, liberalitas auditorum erga suos doctores.
Liberalitas Israelitarum ad ædificationem tabernaculi
perficiendam describitur Exod. 35; v. 20, 21. 22, 23. 24. 25.
26. 27. 28. 29. Præcipuè verò auditores operam dent,
ut vitam & mores suos conforment ad doctrinam suo-
rum doctorum; quod dum faciunt, cum primis merentur
amicitiam & favorem doctorum suorum. Ita Christi-
stus dicit: vos amici mei estis, si faceretis quæ præcipio
vobis. Deus Esa. 1, Laudat quidem suum populum,
propter promptitudinem offerendi sacrificia, verum ta-
taxat eos graviter ob malam vitam & ad emendationem
vitæ seriò invitat. vide Esa, 1, v. 11. 12. 13. 14. 15. 16.
17. 18. & v. 21. 22. 23.

**II. Humilitatis commenda-
tionem.** Commendat Apostolus eis humilitatem
ut virtutem cum primis necessariam. Non multa qui-
dem recenset argumentorum pondera, Rhetorum more
sed paucis est contentus, duobus videlicet: primum ho-
rum est, Deus habet potentem manum, humiliemini,
inquit, sub potenti manu Dei; quasi dicat S. Petrus,
quid juvat & quid prodest superbire & animum efferre &
cristas erigere, cum nihil contra manum Dei facere vel
tantillum possumus. Pharao contumeliosè respondit
Mosi, perhibenti se à Jehova missum, ut educeret popu-
lum Israeliticum ex Ægypto, ut serviret Deo suo; Quis
ille, inquit, Deus, quem ego timebo & propter quem
ego dimittam populum. Exod. 5, v. 1. 2 Saulus ante
suam conversionem spirabat minas & cædes adversus
confessores Christi, pergebat jactabundus Damascum
sum literis summorum sacerdotum, ut illic vinculis

constringeret qui in Christum fidem confitebantur ; verum in itinere Christus deiecit ipsum in terram & dicit ei : Saule quid me persequeris ? durum est tibi contra stimulos calcitrare Act. 9. Hic mutatus in alium virum, Saulus, quid facere debeat, interrogat. Magnum est argumentum quare studere debeamus humiliati, quod Dei manus sit potens, ita potens ut nemo ei resistere queat. Et tot sunt exempla, superbientes contra Deum foedè lapsos & miserè prostratos. Quid profecit sua superbia Nebucadnezar, superbiens de ædificijs Babylonix splendidis, adimitur ei ratio humana, datur cor bovum, abiit in Sylvam, & later per totum septennium & postea restituitur regno, & tunc se didicisse ait, quod si sit aliquis, qui se non potest humiliare, hunc Dominus cali humiliare tamen potest. Dan. 4. v. 27. ad finem capituli. Alterum argumentum, quo utitur S. Petrus pro persuasione auditorum ad humilitatem sectandum, est promissio quædam insignis, quam habet humilitas ; hæc autem est, ut vos extollat suo tempore. Mundus videtur longe secus iudicare de humilitate. Quod illi qui non possunt pugnare, de loco alios deturbare, sub se omnia rapere, illi nihil quicquam promoveantur. Ideoque Christus peculiari consolatione recreat mansuetos & humiles, quod Dei iudicio sint illi beati, & quod terram possessuri sunt, quam vis mundus omnia sibi rapuisse videtur. Illorum studium corrodendi omnia, describitur Esa. 5. v. 7. 8. 9. Interim habebit Dominus rationem suorum & portionem eorum nemo rapiet ab eis. Esse enim intra manum Dei, & seras portarum ejus, quod suis daturus est.

L. C. Exaltatio varijs modis fit à Deo, pro ut commodum videtur Deo, de qua canitur Psal. 37. Ubi etiam monentur pij ut se contentos reddant sua portiuncula, vide

v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. Vult aliquis exaltari, sit humilis. Quò major es, tantò te geras submissius. Oremus ut doceat Deus nos veram humilitatem. Ego, inquit Christus, sum mitis & humilis corde; doce nos ò suavissime Christe humilitatem, averte, averrugare & radicitus evelle radices superbiæ. Tu humilis fuisti, tu humilitatem docuisti. Occurrant nobis, sonent in auribus nostris; humiliemini sub potenti manu Dei, ut nos attollat suo tempore. Laudat S. Maria Deum, quod respexit humilitatem ancillæ suæ, vide totum canticum, Luc. 1. Non appetemus sublimia officia, maneamus libenter in inferioribus, nisi viderimus palpabiliter aliud de nobis statuere velle; Tunc ibis quò te misero. Caveamus ne sit humilitas nostra ficta & hypocritica, qua multi laborant. Humilitatem jactant, simulant, sed si quis, non nihil de dignitate illorum, & primo accubitu detrahare velit, mox turbas & strepitus audiet. Hæc humilitas radices non egit. Orandus Deus, ut plantet & radices agere firmiter sinat humilitatem nostram.

III. Nimix curæ & sollicitudinis prohibitionem. Omnem curam vestram, inquit, cõnjcite in Dominum, quia ille habet curam vestri. Necessarium præceptum. Quid est, quod hominem magis inquietat & molestat, quam cura victus & vestitus. Avaricia in multis ita radicem agit, ut vix eradicari posse videatur. Fœnus & usura adeò demerantur homines, ut nisi quis pecuniam vel frumentum ad usuram dederit, is sibi malè prospectum arbitratur. Hinc enim est illa cura, quod omnem curam in se recipiant; Deo nihil cõmittunt. Faciunt manifestè contra

3. Petri præceptum, dicentis : omnem vestram curam conijcite in Dominum, & is curam habebit pro vobis. Ita homo præposterè agit, dum deserit Dei vias, & proprias sequitur. Christus præcepit : Quærite primum, regnum Dei & cætera adijcientur vobis. Matth. 6.

L. C. *Observemus Christi suavissimam informationem, de reijcienda cura in Deum, Matth. 6. & fugiundo cultu Mammonæ. Ubi non nulla firmissima argumenta, adfert Christus, pro tollenda ista ethnica cura, victus & amictus; Nolite, inquit, solliciti esse quid edetis aut bibetis, neq̄ quo vestiemini, vita pluris est quam victus, & corpus, plus est quam amictus. Homines sunt multò præstantiores avibus, quas Deus liberaliter nutrit & alit, multò magis homines alet, qui ad imaginem ipsius sunt creati; aves & alia animalia propter hominem creata. Et quid prodest inquit Christus, nimia illa sollicitudo victus & amictus, siquidem per illam nihil efficitur, brevioris staturæ homo, nil sibi adijcere potest, ad corporis proceritatem, quantumcunq̄ de eo sit sollicitus. Herba agri non laborantes neq̄ nentes, pulchrè vestiuntur à Deo suavibus odoribus & jucundis coloribus, habent vestes odoratas & pulchras. Quid ni etiam homo, necessarijs à Deo cooperietur vestibus, omnibus herbis longè præstantior? Habemus præterea patrem benè scientem quid nobis ex usu sit, habemus patrem omnipotentem, qui potest omnia dare, habemus patrem benevolum, qui vult*

uult omnia dare, bona uidelicet & nobis necessaria,
dicente Christo, Luc, 11, v. 11. 12. 13. Dicit S. Pe-
trus: ipsi, Deo scil: cura est de nobis. Utinam his
uerbis fidem haberemus firmam & indubitatam. O-
remus Deum ut uerbo eius, & promissionibus eius, fi-
dem habere queamus. Quomodo mirabiliter Deus
suos sustentare potest, docent exempla varia. Oremus
firma fiducia: panem nostrum quotidianum da nobis
hodie.

IV. Sobrietatis & vigilantia
commendationem. Sitis sobrii & uigilate. Quia,
inquit S. Petrus, inimicus uester Diabolus circumit, tan-
quam Leo rugiens, quaerens quem deuoret, resistite ei
solidi in fide. Scitote, inquit, quod eadem molestia ex-
hibeatur fratribus uestris in mundo. Hic Apostolus
gravissimam infert causam, quam obrem sobrietati stu-
dendum & uigilandum. Hostis, ait S. Petrus, uester,
Diabolus circumit ut leo rugiens, quaerens quem deuo-
ret. Cum iubet Apostolus sobrios esse, non prohibet
necessariam curam corporis, qua praecipitur etiam in
quinto praeepto, non occides, neq; teipsum neq; alios.
Potest uero seipsum quis occidere nimia abstinentia a
cibo, potu, somno &c. Prohibet Apostolus opera tene-
brarum, comestationes & ebrietatem, iubet nihilo-
minus curam habere corporis, quamuis non ad concu-
piscenciam & licenciam. Qui proprio corpori injuri-
am inferunt nimio jejunio, castigatione, flagellatione,
cilijs &c. Deo nullum cultum praestant. Uigilandum
monet Apostolus, hoc est, nihil demendum naturali &
necessa

necessario somnō, sed accuratē perspiciendum, quid deceat, quid dedeceat, quomodo cautē in omnibus ambulandum, quoniam tempora periculosa sunt. Et Apostolus hic subiicit præcipuam causam, quod Diabolus hostis noster circumeat & quærat quem devoret. Huic resistendum, ait, fide. Fides autem tollitur inordinata & mala vita. Hortatur etiam Apostolus ad patientiam, in perpetiendis Diaboli insultibus & tentationibus, quia, inquit, eadem ærumna etiam eveniet in mundo.

L. C. 1. *Amanda vita sobria, præterquam quod illa vita sit saluberrima, est etiam tutissima, adversus omnes Demonum insultus, scit spiritus ille nequam, quam citò perducimur in ebrietate ad varia scelera & enormitates, quam varia etiam in pericula se præcipitat ebrius, Christi admonitio est: Luc. 21. ne graventur corda vestra crapula & ebrietate. Vide prohibitam ebrietatem Esa. 5.*

L. C. 2. *Pro fide orandum, ut Deus illam confortet & corroboret. Diabolo enim per fidem resistendum, utamur fomentis fidei, verbi Dei auditu & sacramentorum usu. Ideoq; Christus beatos illos pronunciat, qui audiunt verbum Dei & custodiunt illud, tanquam tutissimos adversus insultus Diaboli. De hoc etiam Christus disserit Luc. 11, quod Diabolus exiens ab homine, & iterum rediens, assumit secum, septem spiritus nocentiores se. Victoria verò est fides nostra.*

In parte prima vidimus admonitionem Apostoli, ad aliquot Christiano homini necessarias virtutes: jam in hac secunda parte, ejus votum perpendendum est.

In quâ meditamur:

I. Ad quem dirigat Apосто-

lus votum suum. Ad Deum dirigit suum votum. Apostolus enim sic dicit: Deus confirmet, corroboret vos &c, non invocatur angelum aliquem, non Abrahamum, Isaacum, Jacobum, vel alium sanctum, sed solum Deum. Ita Christus ait: Dominum Deum tuum adorabis.

L. C. Quia à Deo est omne donum bonum & perfectum, utiq; ille recte invocatur, ut omnis boni dator & sator. Pontificij Deo injurijs sunt & Sanctis molesti, invocantes alios præter Deum. Mediator est unicuique Christus JEsus.

II. Dei descriptionem egregiam.

1. Deus, inquit, ex quo omnis gratia. 2. qui vos vocavit, ad æternam suam gloriam in Christo J E S U.

L. C. 1. Omnis gratia à Deo, ergò si velimus gratiam querere hominum, & non primò Dei gratiam, in vanum laboramus. Nam Deus reconcilia-

tus nobis, facit etiam ut nostri hostes, nobis reconcilientur.

L. C. 2. Notanda nostra dignitas & excellentia vocati sumus ad æternam gloriam in Christo Jesu; Ergo non ad miseras hujus mundi perpetuas, sed illorum erit finis, succedit æterna gloria, quam auris non audivit, oculus non vidit & cor hominis non ascendit. Non est hæc temporanea levis afflictio ullo modo comparanda, ad immarcescibilem gloriam in cælo, per Jesum Christum nobis reservatam. Confirma nos Deus, in hac expectatione cœlestis gloriæ.

III. Voti contenta. Deus, in-

quit, perficiat vos, qui modicum patimini, fulciat, stabiliat & confirmet vos. Huic Deo nostro, inquit, sit gloria & potentia in æternum, Amen.

L. C. Apparet nos sine Dei virtute, nihil posse præstare vel perficere, quare hoc votum, perpetuò repetamus dicentes: Deus à quo omnis gratia, qui vocavit nos ad æternam suam gloriam per Christum Jesum, parumper afflictos, idem instauret nos, fulciat, roboret, stabiliat. Ipsi gloria & imperium, in secula seculorū Amen. Quam inanes sint nostra opera sine divino auxilio, præveniente & concurrente, ostenditur Psal. 127. nisi Dominus ædificaverit domum, in vanum laborant, qui ædificant illam; nisi Dominus

custo-

custodiat civitatem, vigiles frustra vigilant, vanum est manè surgere & ferò cubitum ire, & edere panem cum dolore, nisi aderit benedictio divina, quæ etiam dormientes divites facit. Discipuli laborant per totam noctem, & nihil ceperunt ante adventum Christi, ipso vero adveniente & benedicente labori, magnam copiam piscium inveniunt, imò pisces jam coctos & panes sine illorum labore aut cura, Joh. 21.

Clementissime Deus pater celestis, suavissima concio est, ut omnem nostram curam in te jactemus, quia tu curam geris nostri: Oremus divinam tuam bonitatem, ut semper in omni necessitate fortissimi animo, nec ullam calamitatem timeamus tantam, qualem non valeamus perferre & superare tuo auxilio. Per Dominum nostrum Jesum Christum, qui tecum vivit & regnat cum Spiritu Sancto, Deus in secula benedictus.

Benedictio & claritas, & sapientia & gratiarum actio, & honor & virtus, & fortitudo Deo nostro, in secula seculorum. Amen. Apocal. 7: 12.

QUÆSTIONES.

I.

An velit Apostolus nobis excutere omnem curam?

Et in

Et ingerere stuporem & contemptum omnium, cum dicit: omnem curam conijcite in illum. ? R.

NON ita jubemur conijcere omnem in Deum curam, quasi nos lapideis cordibus præditos, omnique sensu privatos esse Deus velit: Sed ne trepidatio vel anxietas nimia ad impatientiam nos impellat. Similiter divinæ providentiæ cognitio, non ita omni cura liberat, ut securè sibi homines indulgeant. Neque enim carnis torporem sed quietem fidei nobis adferre debet. Vide quæ de Dei providentia disserit Christus in Evangelio Matth. 6. v. 25.

II.

Quare Apostolus utitur tot verbis idem significantibus, fulciat, roboret, stabiliat ? R.

Quod pluribus verbis rem unam designat Apostolus (nempe fidelium confirmationem) hoc ideò facit, ut sciamus raræ esse difficultatis cursum nostrum persequi, & proinde singulari Dei gratia opus esse. Ille enim est, qui in nobis operatur velle & perficere pro bona voluntate. Phil. 2. v. 13.

